

METODOLOŠKA UPUTSTVA/UPUTE

ZA MJESEČNI IZVJEŠTAJ O PROIZVODNJI, PRODAJI, ZALIHAMA I VRIJEDNOSTI ŠUMSKIH SORTIMENATA - ŠUM-22

CILJ I PREDMET ISTRAŽIVANJA

- **Cilj** mjesečnog istraživanja ŠUM-22 je dobijanje osnovnih/temeljnih pokazatelja za FBiH o proizvodnji šumarstva u državnim šumama. Ovi podaci služe kao osnovica za utvrđivanje njihove dinamike promjena tokom/tijekom vremena kao i predviđanja njihovog rasta i razvoja. Ovim istraživanjem se zadovoljavaju potrebe korisnika kako u Federaciji BiH i državi Bosni i Hercegovini, tako i onih u međunarodnoj statistici, za tačnim/točnim, pouzdanim i međunarodno uporedivim podacima.

- **Predmet** mjesečnog istraživanja šumarstva su: podaci o proizvedenim količinama, zalihi, prodaji i vrijednosti proizvoda šumarstva u državnim šumama prikazani na osnovu/temelju Nomenklature proizvoda i usluga šumarstva – (NPUŠ); podaci o posjećenju bruto drvnjnoj masi (krupno drvo) kumulirano na kraju godine i podaci o broju zaposlenika/uposlenika u izvještajnoj jedinici na mjesečnoj osnovi.

IZVJEŠTAJNE JEDINICE

Izvještajne jedinice za koje se podnosi izvještaj ŠUM-22 su poslovni subjekti koji gospodare državnim šumama – **kantonalna šumsko-privredna/gospodarska društva** ili jedinice u njihovom sastavu (šumarije javnog preduzeća/poduzeća, ukoliko imaju organizovane niže dijelove poslovnog subjekta), te druga pravna i fizička lica/osobe koja su prema **Klasifikaciji djelatnosti – KD**, razvrstane u djelatnosti kako je definisano/definirano područjem A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov oblast 02 – Šumarstvo i sječa drveta/drva (iskorištavanje šuma), kao i ona pravna i fizička lica/osobe koja su razvrstana u druge djelatnosti, a obavljaju kontinuirano djelatnost šumarstva i sječe drveta/drva u državnim šumama te usluge povezane s njima, bez obzira na to je li to njihova glavna ili sporedna djelatnost i jesu li pravno konstituisani/konstituirani ili ne.

OBRADA, ANALIZA I REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Obrada podataka za ovo istraživanje vrši se na nivou/razini područja A i oblasti 02 – Šumarstvo i sječa drveta/drva (iskorištavanje šuma) iz KD BiH. Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine – FZS FBiH vrši obradu podataka na nivou/razini Federacije Bosne i Hercegovine – ukupno, i na nivou/razini kantona. Rezultate obrade Mjesečnog izvještaja šumarstva objavljuje FZS FBiH u Mjesečnom statističkom pregledu Federacije Bosne i Hercegovine, Mjesečnom statističkom pregledu Federacije Bosne i Hercegovine po kantonima, Statističkom godišnjaku/ljetopisu Federacije Bosne i Hercegovine i statističkom biltenu Šumarstvo u Federaciji Bosne i Hercegovine.

PODACI O IZVJEŠTAJNOJ JEDINICI ZA KOJU SE PODNOSI IZVJEŠTAJ

Izvještajna jedinica – upisuje se puni naziv/ime firme/tvrtke, onako kako je navedeno u sudskom registru. Za dijelove poslovnih subjekata upisuje se skraćeni naziv poslovnog subjekta u čijem su sastavu te ime/naziv dijela poslovnog subjekta prema Obavještenju o razvrstavanju poslovnih subjekata i dijeova poslovnih subjekata, koje izdaje FZS FBiH.

Identifikacioni/identifikacijski broj - iz registra pravnih lica/osoba upisuje se identifikacioni/identifikacijski broj poslovnog subjekta, a za dijelove poslovnog subjekta i identifikacijski/identifikacioni broj dijela poslovnog subjekta iz Obavještenja o razvrstavanju poslovnih subjekata i dijelova poslovnih subjekata.

Djelatnost - upisuje se brojčana oznaka djelatnosti poslovnog subjekta, odnosno dijela poslovnog subjekta prema KD BiH, a iz Obavještenja o razvrstavanju poslovnih subjekata FZS BiH.

Tabela 1. PROIZVODNJA, ZALIHE, PRODAJA I VRIJEDNOST PROIZVODA ŠUMARSTVA

Tabelu 1. ispunjavaju izvještajne jedinice na osnovu Nomenklature proizvoda i usluga šumarstva (NPUŠ), čiji je nivo/razina potrebne detaljnosti proizvoda već upisan u tabeli.

U kolonama 2,3,4 i 5 se na osnovu/temelju izvršenog premjera iskazuju proizvedene odnosno prodane količine u izvještajnom mjesecu i kumulirano od početka godine do kraja izvještajnog mjeseca. Ovdje je pored drvnih sortimenata uključena i proizvodnja i prodaja ostalih proizvoda šumarstva (smole, dijelovi biljaka za ukrašavanje, šumske sadnice i razni sirovi biljni materijali).

Mjesečna prodaja i prodaja proizvoda šumarstva od početka godine do kraja izvještajnog mjeseca, pored proizvoda prodanih trećim licima, uključuje i proizvode upotrijebljene za vlastite potrebe (npr. trupci za izgradnju nastambi za zaposlenike/uposlenike), davanja uposlenicima/zaposlenicima u naturi, te proizvode za reprodukciju potrošnju u izvještajnoj jedinici (npr. šumske sadnice iz rasadnika).

U koloni 6 iskazuju se količine zaliha proizvoda šumarstva, sa stanjem posljednjeg radnog dana u izvještajnom mjesecu. Zalihe, za određeni proizvod, se iskazuju ukupno bez obzira na to gdje se nalaze. Matematički se zalihe, u normalnim okolnostima, mogu prekontrolisati sljedećom formulom:

Zalihe posljednjeg radnog dana prethodnog mjeseca + proizvodnja u izvještajnom mjesecu – prodaja u izvještajnom mjesecu = zaliha na kraju izvještajnog mjeseca
--

Ova korelacija u šumarskoj proizvodnji nije uvijek moguća, zbog presortiranja (preklasiranja) koja su posljedica specifičnih uslova proizvodnje („fabrika pod otvorenim nebom“).

U kolonama 7 i 8 iskazuje se vrijednost prodaje proizvoda šumarstva u izvještajnom mjesecu (kolona 7) i kumulirano od početka godine do kraja izvještajnog mjeseca (kolona 8). Vrijednosti se izražavaju u konvertibilnim markama bez decimala i bez poreza na dodanu vrijednost. Za proizvode koji su upotrijebljeni za vlastite potrebe (nisu prodani trećim licima), vrijednosti se obračunavaju se po važećem cjenovniku izvještajne jedinice (bez PDV).

Tabela 2. POSJEČENA BRUTO DRVNA MASA OD POČETKA GODINE

Posječena bruto drvena masa obuhvaća posječene trupce (lišćara/listača i četinara/četinjača), jamsko drvo (lišćara/listača i četinara/četinjača), ostalo dugo drvo (lišćara/listača i četinara/četinjača), prostorno drvo (lišćara/listača i četinara/četinjača), ogrjevno drvo

(lišćara/listača i četinar/četinjača), te ostalo grubo obrađeno drvo. Pored navedenog u bruto drvnu masu ulazi otpadak i gubitak koji nastaje prilikom sječe. Podaci za ovu tabelu dobiju se na osnovu izrađene neto drvne mase uvećane za planirani otpad. Ova tabela se popunjava samo na kraju godine tj. u izvještaju za mjesec decembar/prosinac.

Tabela 3. BROJ ZAPOSLENIH/UPOSLENIH POSLJEDNJEG DANA U IZVJEŠTAJNOM MJESECU

Podaci o broju zaposlenih/uposlenih iskazuju se sa stanjem posljednjeg radnog dana u izvještajnom mjesecu prema kadrovskoj evidenciji bez obzira na to jesu li toga dana bili prisutni na poslu ili su izostali sa posla, radi korištenja godišnjeg odmora, bolesti, slobodnih dana i sl.

U ovoj tabeli iskazuje se broj zaposlenih /uposlenih u izvještajnoj jedinici, razvrstanih prema opisu u redovima od 01 do 05 i to:

- **red 01** – Ukupno, iskazuje se ukupan broj svih zaposlenih/uposlenih lica/osoba iz kadrovske evidencije prema stanju posljednjeg radnog dana u izvještajnom mjesecu na nivou/razini izvještajne jedinice, a matematički je zbir podataka u redovima 02 i 05.
- **red 02** – Šumarstvo, iskazuju se zaposlenici/uposlenici koji obavljaju djelatnost šumarstva, odnosno koji obavljaju djelatnost iz KD područje A i odjeljka 02 – Šumarstvo i sječa drveta/drva te usluge povezane sa njima po KD-u, kao i zaposlenici/uposlenici na pomoćnim poslovima npr. raznovrsni administrativni poslovi i sl., ukoliko su vezani uz djelatnosti šumarstva kako je definisano/definirano KD-om odjeljkom 02. Red 02 matematički predstavlja zbir podataka redova 03 i 04.
- **red 03 i 04** – iskazuju se zasebno zaposlena/uposlena lica/osobe koje obavljaju poslove podizanja, gajenja i zaštite šuma (03) i zaposlenici/uposlenici koji obavljaju poslove iskorištavanja šuma (04). Ukoliko se ne vodi evidencija po djelatnostima, zaposlene/uposlene treba procjenom razvrstati po djelatnostima na osnovu utroška radnog vremena u odgovarajućim djelatnostima u toku izvještajnog mjeseca.
- **red 05** – Ostale djelatnosti, iskazuju se zaposlenici/uposlenici koji su posljednjeg radnog dana u izvještajnom mjesecu obavljali nešumarske djelatnosti, npr. zaposlenici/uposlenici na izvanšumskom prijevozu, radnici/djelatnici koji obavljaju poljoprivredne, industrijske ili trgovačke djelatnosti, radnici/djelatnici zaposleni/uposleni u restoranima ili objektima za smještaj, zaposlenici/uposlenici u djelatnostima u vezi s lovstvom i brigom o divljači i drugim nešumarskim djelatnostima, a koje su neodjeljive od glavne ili sporedne djelatnosti izvještajne jedinice za koju se podnosi izvještaj, te se ne može samostalno za njih ispostaviti poseban izvještaj.

DEFINICIJE

Trupci (lišćara/listača i četinar/četinjača) su dijelovi debla koji su namjenjeni daljem prerađivanju piljenjem, rezanjem ili ljuštenjem, budući da imaju povoljna fizička i hemijska/kemijska svojstva, te su namjenjeni za industrijsku preradu. To su trupci za rezanje, te trupci za furnir i ljuštenje. Dužina im je od 2 m naviše. Najmanji srednji prečnik/promjer bez kore iznosi od 30 do 50 cm, ovisno o vrsti drveta.

Jamsko drvo (lišćara/listača i četinar/četinjača) namjenjeno je za razne tehničke svrhe, jer ima vrlo povoljna fizička i hemijska/kemijska svojstva. To je drvo koje se upotrebljava/uporabljava za izgradnju i održavanje jamskih rovova i okna, dakle za gradnju na zemlji i pod zemljom. Može se upotrebljavati i za krovne konstrukcije. Ono mora biti čvrsto, trajno, lagano, kvalitativno zdravo, bez kvrga i grešaka. Za jamsko drvo najčešće se upotrebljava/uporabljava bukovina, hrastovina, kestenovina, a od četinar/četinjača smrčevina/smrkovina, jelovina i borovina.

Ostalo dugo drvo (lišćara/listača i četinar/četinjača) obuhvaća sve vrste tehničkog drveta pogodne za tehničku namjenu, stubove/stupove za elektrovodove i TT vodove, te ostalo oblo tehničko drvo. Stubovi/stupovi za vodove su obla građa, odnosno deblovina, koja nije namjenjena daljoj preradi, već se upotrebljava/uporabljava, u obliku u kome je u šumi izrađena, za telekomunikacijske i elektroenergetske stubove/stupove. Izrađuju se od svih vrsta hrasta (osim cera), zatim od pitomog kestena i bagrema, od jele, smrče/smrke, bijelog i crnog bora. Siječe se zimi, a kora i liko moraju biti potpuno skinuti.

Prostorno drvo (lišćara/listača i četinar/četinjača) obuhvaća oblo i metransko celulozno i taninsko drvo (koje je zbog povoljnih hemijskih/kemijskih svojstva pogodno za hemijsku/kemijsku preradu) i drvo za drvene ploče (pogodno za mehaničku preradu usitnjavanjem ili mljevenjem). Drvo za celulozu i drvene ploče je oblo i metransko drvo četinar/četinjača, bukve i mekih lišćara/listača. Namjenjeno je proizvodnji celuloze i umjetnih vlakana. Celulozno drvo je trgovački proizvod, koji se proizvodi u šumi i doprema u tvornice celuloze i papira, gdje služi kao sirovina za dobivanje celuloze mehaničkim ili hemijskim/kemijskim načinom. Taninsko drvo je sirovina iz koje se preradom dobivaju taninski ekstrakti. Mora biti kvalitativno zdravo i očišćeno od truleži. Izrađuje se od hrastovine i pitome kestenovine kao cjepanice, oblice i gule. Kao taninsko drvo upotrebljavaju se i panjevina, pilanski ostaci i piljevina. Drvo za drvene ploče obuhvaća oblo i metransko drvo pogodno za mehaničku preradu (usitnjavanje i mljevenje), a upotrebljava se za proizvodnju drvenih ploča.

Ogrjevno drvo (lišćara/listača i četinar/četinjača) namjenjeno je neposredno za ogrjev ili proizvodnju drvenog uglja/ugljena. To je oblo i metransko drvo kome se iskorištava njegova snaga grijanja. Po vrsti drveta razlikujemo tvrdo ogrjevno drvo (bukovina, grabovina, cerovina, hrastovina) i meko ogrjevno drvo (brezovina, topolovina, vrbovina, johovina).

Ostalo grubo obrađeno drvo obuhvaća sitno tehničko drvo pogodno za izradu drvenih motki i kolja, raznih letvi i stubova/stupova za ogradu, ručica za alat i sl. Izrađuje se od izbojaka iz panja pitomog kestena, hrasta, jasena, drenjka, trešnje, višnje i dr.

Ostali proizvodi šumarstva uključuju dijelove biljka za ukrašavanje, šumske sadnice, rezana božićna drvca, raznovrsni biljni materijal za pletenje, punjenje, tapaciranje, bojenje, te žir, kesteni sl.